

การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย

The operation of internal educational quality assurance of educational
institutions under local government organizations, Chiang Rai Province

วิภารัตน์ หวลคำ

Wiparat. Hounkam

วัชร จตุพร

Watchara Jatuporn

มหาวิทยาลัยพะเยา

University of Phayou

E-mail: 66205380@up.ac.th

Received: 1 March 2025; Revised: 12 March 2025; Accepted: 18 August 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา และเปรียบเทียบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้อำนวยการสถานศึกษา และข้าราชการครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย จำนวน 265 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ โดยทุกข้อคำถามมีค่า IOC ที่ 1.00 พร้อมทั้งนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ซึ่งผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ ใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน One Way Anova และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ส่วนด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด สำหรับการทดสอบสมมติฐาน พบว่า สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ที่มีขนาดต่างกัน มีการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยสถานศึกษาขนาดเล็กดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา แตกต่างกับ สถานศึกษาขนาดใหญ่และสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ นอกจากนี้สถานศึกษาขนาดกลางยังดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา แตกต่างกับ สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ

คำสำคัญ: ประกันคุณภาพ, สถานศึกษา, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

This research article aims to study the operation of internal quality assurance in educational institutions and compare the internal quality assurance practices of these institutions classified by the size of the institution. The sample comprised 265 individuals, including school directors and teachers from local administrative organizations in Chiang Rai Province. The research instrument used was a questionnaire that had been validated by experts to ensure the alignment of the questions with the objectives, with all questions having an IOC value of 1.00. The questionnaire was also piloted (Try Out) with a population not included in the sample, totaling 30 individuals. The researcher collected data personally and analyzed it using computer software, employing statistical methods including percentage, mean, standard deviation, One Way Anova, and pairwise comparison of means, with statistical significance set at .05. The research findings showed that the overall implementation of internal quality assurance in educational institutions under local administrative organizations in Chiang Rai Province was at a high level. When considering specific aspects, the area of self-assessment report preparation had the highest average, followed by the implementation according to the educational management development plan of the institution. The area of preparing the educational management development plan focused on quality according to educational standards had the lowest average. For hypothesis testing, it was found that educational institutions under local administrative organizations in Chiang Rai Province of different sizes had significantly different internal quality assurance operations at the .05 level. Smaller educational institutions have different internal quality assurance operations compared to larger and special-sized educational institutions. Additionally, medium-sized educational institutions have different internal quality assurance operations compared to special-sized educational institutions.

Keywords: Quality Assurance, Educational Institutions, Local Administrative Organizations

บทนำ

การศึกษา ตามที่กำหนดความหมายในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นั้นพบว่า เป็นขั้นตอนการเรียนรู้เพื่อสร้างความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมเกิดจากการฝึกอบรม การสืบทอดประเพณี วัฒนธรรม รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต และให้ความหมายการประกันคุณภาพภายใน ว่า เป็นการประเมินผล ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานภายในของสถานศึกษาจากบุคลากรของสถานศึกษา หรือจากหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา ให้กำหนดมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา สำหรับหมวด 6 จัดให้มีการดำเนินการระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในและระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายนอก โดยสถานศึกษายึดถือว่าการประกันคุณภาพสถานศึกษาเป็นส่วนประกอบหนึ่งของการบริหารการศึกษาต้องทำเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งสถานศึกษาต้องจัดทำรายงานประจำปีนำเสนอให้หน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบและต้องเปิดเผยให้สาธารณชนทราบ นอกจากนี้ยังเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการประกันคุณภาพภายนอกที่สถานศึกษาทุกแห่งต้อง

ประเมินอย่างน้อย 1 ครั้ง ทุกๆ 5 ปี นับจากมีการประเมินครั้งสุดท้ายพร้อมทั้งนำเสนอผลการประเมินให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ (ราชกิจจานุเบกษา, 2562) ประกอบกับกระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายเปลี่ยนแปลงการประเมินและประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้สถานศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาและการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สามารถสร้างสรรค์ระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เหมาะสมและเป็นไปได้ พร้อมทั้งเชื่อมโยงกับบริบทของสถานศึกษา การประเมินคุณภาพภายนอกนั้นจะเป็นสิ่งที่ยืนยันการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ผลที่ได้จากการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกนั้นต้องสามารถนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาได้ (แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561, 2561) ทั้งนี้ การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาต้องมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาโดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด พร้อมทั้งทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองต่อหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบสถานศึกษาเป็นประจำทุกปีนั้น ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 และในวรรคหนึ่งหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือ แนะนำสถานศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา, 2561)

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการที่สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพซึ่งการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาระบบ กลไก ติดตาม และตรวจสอบคุณภาพการศึกษาทั้งด้านบริหารและจัดการ ด้านจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและด้านคุณภาพผู้เรียน โดยบุคคลภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561) สอดคล้องกับประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีเป้าหมายในการพิจารณาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการศึกษาของชาติ สำหรับรองรับระบบประกันคุณภาพการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษา จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์ มาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาในสังกัดได้จัดการศึกษาต่อไป (ประกาศกระทรวงมหาดไทย, 2557)

ถึงแม้ว่าในปัจจุบัน สถานศึกษาทุกแห่งจะดำเนินงานประกันคุณภาพของสถานศึกษาเพื่อนำมาพัฒนาการจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ แต่การจัดการศึกษา ยังประสบปัญหาที่เห็นได้ชัดจากผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET ปีการศึกษา 2566 พบว่าโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย มีคะแนนเฉลี่ยในรายวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ต่ำกว่าร้อยละ 50 ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนและสะท้อนถึงปัญหาการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา มีเพียงรายวิชาภาษาไทยเท่านั้นมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ 50 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2567) และดร.นันทา หงวนดัด ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) (ไทยโพสต์, 2566) ได้กล่าวถึงปัญหาการนำผลการประเมินไปปรับใช้เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสาเหตุบางส่วนเกิดจากประกันคุณภาพภายในไม่ต่อเนื่อง แต่ดำเนินการเป็นครั้งคราวเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

จาก สมศ. เท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับจำรัส นองมาก (2545) ได้กล่าวว่าสภาพปัญหาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาได้ขยายวงกว้างมากขึ้น สถานศึกษาเห็นความสำคัญและพยายามผลักดันให้เกิดการปฏิบัติในเรื่องของการประกันคุณภาพกันอย่างเป็นรูปธรรมเพิ่มมากขึ้น แต่การปฏิบัติทั้งถูกต้องและไม่ถูกต้อง แต่ผู้ปฏิบัติไม่ถูกต้องจะสร้างปัญหาต่อระบบการประกันคุณภาพเพราะทำให้คนเห็นแบบอย่างที่ไม่ดีแล้วไปทำตามแบบผิดๆ โดยไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือคิดว่าการประกันคุณภาพไม่มีประโยชน์ จนอาจมีผลกระทบในเชิงนโยบายเกี่ยวกับการดำเนินงาน เนื่องจากขาดความเข้าใจ เช่น เข้าใจว่าการประกันคุณภาพเป็นการเพิ่มภาระให้กับบุคลากร ซึ่งภาระงานในความรับผิดชอบมากมายอยู่แล้ว จึงไม่สนับสนุนให้บุคลากรต้องมาทำเรื่องการประกันคุณภาพ ทั้งๆ ที่ความจริงการประกันคุณภาพในโรงเรียน คือ การประกันคุณภาพของงานที่ทำอยู่ปกติ หรือปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ คือ สถานศึกษาดำเนินการในเรื่องนี้โดยไม่ถูกต้อง จะเห็นได้ว่าปัญหาดังกล่าวส่งผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (โกสินทร์ เชื้อนแก้ว, 2555)

จากความเป็นมาและความสำคัญข้างต้น พบว่า ผลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สอดคล้องกับเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา เนื่องจาก การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษายังดำเนินการไม่ต่อเนื่องแต่ดำเนินการเป็นครั้งคราวเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก พร้อมทั้งผู้ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพภายในยังขาดความรู้ ความเข้าใจในระบบประกันคุณภาพ นอกจากนี้สถานศึกษาไม่นำผลการประเมินภายนอกไปปรับใช้ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ซึ่งสะท้อนให้เห็นจากคุณภาพผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานแต่ละวิชาต่ำกว่าร้อยละ 50 ผู้วิจัยมีความสนใจจะศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และเปรียบเทียบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ทั้งนี้ ผลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปใช้พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย
- 2) เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา และข้าราชการครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย จำนวน 814 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา และข้าราชการครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย จำนวน 265 คน จากตารางสำเร็จรูปของเครซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 265 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ซึ่งทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

2. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามทั่วไปของบุคลากรในสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา มีลักษณะเป็นมาตรวัดแบบประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ แบบสอบถามผ่านการตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ โดยทุกข้อคำถามมีค่า IOC ที่ 1.00 และได้ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.93 พร้อมทั้งนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติสังคมศาสตร์ SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) โดยวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน

3.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปวิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (f) ค่าร้อยละ (%) และนำผลการวิเคราะห์เสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

3.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อมูลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

3.3 ทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย จากข้อมูลขนาดของสถานศึกษาใช้การทดสอบค่า F-test โดยทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา

การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวม เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ส่วนด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงภาพรวมการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา

การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.00	0.78	มาก
2. ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐาน	3.91	0.84	ปานกลาง

การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ภายในของสถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
การศึกษา			
3. ด้านดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการ การศึกษาของสถานศึกษา	4.02	0.78	มาก
4. ด้านประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา	4.01	0.73	มาก
5. ด้านติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนา สถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษา	4.00	0.81	มาก
6. ด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง	4.11	0.77	มาก
เฉลี่ยรวม	4.01	0.35	มาก

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ผลการเปรียบเทียบสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ที่มีขนาดต่างกัน มีการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางการที่ 2 แสดงผลเปรียบเทียบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ขนาดของ สถานศึกษา	N	$\bar{x}$	S.D.	F	Sig.
ขนาดเล็ก	48	3.74	.738	10.879*	.000
ขนาดกลาง	90	3.86	.931		
ขนาดใหญ่	43	4.15	.744		
ขนาดใหญ่พิเศษ	84	4.22	.656		
รวม	265	4.01	.003		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบรายคู่ของความแตกต่างระหว่างการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ภายในของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
ขนาดเล็ก	-	-	.41026*	.48402*
ขนาดกลาง	-	-	-	.35958*
ขนาดใหญ่	-	-	-	-
ขนาดใหญ่พิเศษ	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ความแตกต่างระหว่างการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็ก ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา แตกต่างกับ สถานศึกษาขนาดใหญ่และสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 สถานศึกษาขนาดกลาง ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา แตกต่างกับ สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

อภิปรายผล

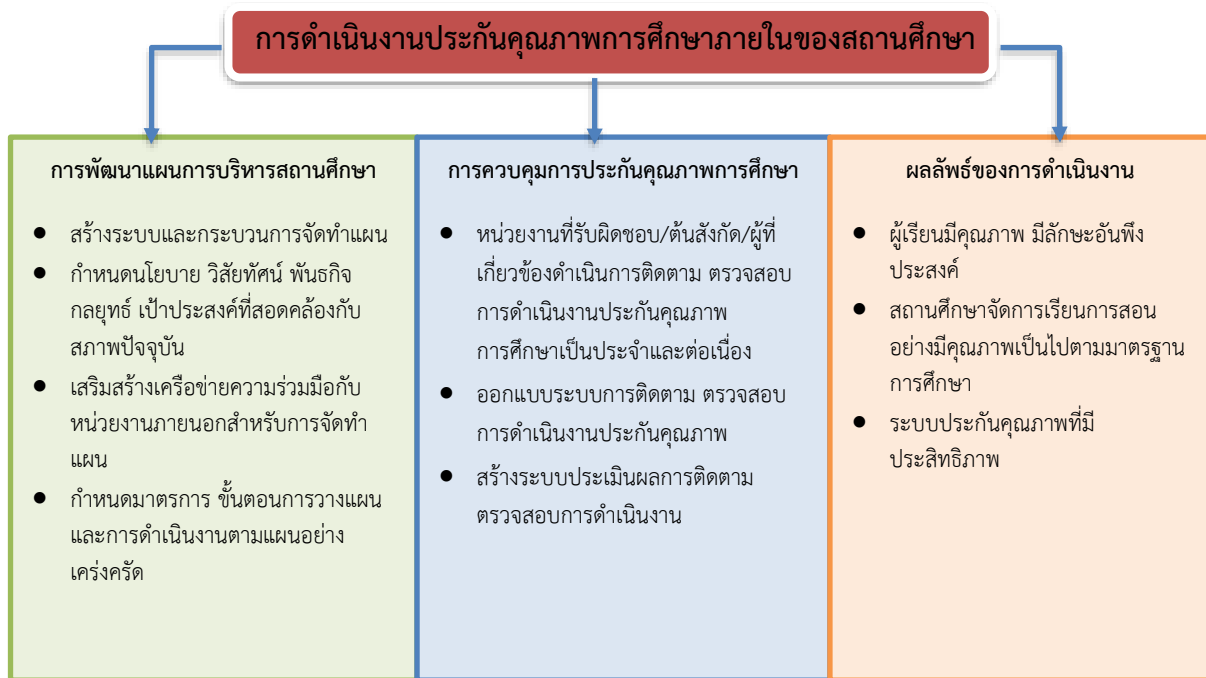
1. การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาได้ดำเนินการเตรียมความพร้อม สร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในสถานศึกษา เพื่อกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการศึกษามีการรายงานผลการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีการดำเนินโครงการ/กิจกรรมทุกกิจกรรมตามที่แผนปฏิบัติการประจำปีกำหนดไว้และดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา โดยมีผู้รับผิดชอบชัดเจนและให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ตลอดจนนำผลการตรวจสอบไปเปรียบเทียบกับเป้าหมาย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการส่งเสริม สนับสนุน ในการปฏิบัติ กำกับ ติดตามการทำงานให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้และให้การนิเทศ มีการรายงานภาพรวมของสถานศึกษาอย่างครบถ้วนและมีการกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของไชยวัฒน์ บุญอ้อย และคณะ (2566) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ที่มีขนาดต่างกันกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา สถานศึกษามีการจัดทำแผนตามบริบท สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาแต่ละแห่งดำเนินการจัดแผนที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ที่แตกต่างกัน ส่งผลให้สถานศึกษาเล็กแตกต่างกับขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ ส่วนขนาดกลางแตกต่างกับขนาดใหญ่พิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กมลทิพย์ ไชยวุฒิ (2561) ได้ศึกษาได้ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย พบว่าขนาดต่างกันมีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

องค์ความรู้ใหม่

การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ การพัฒนาแผนการบริหารสถานศึกษา การควบคุมการประกันคุณภาพการศึกษาและผลลัพธ์ของการดำเนินงาน ซึ่งการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของ

สถานศึกษา ต้องดำเนินการภายใต้การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู หน่วยงานที่รับผิดชอบ/หน่วยงานต้นสังกัด รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

สรุป

ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง รองลงมาได้แก่ ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ส่วนด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย จำแนกตามขนาดสถานศึกษา มีการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังกล่าวมีข้อเสนอแนะ 2 ประการ คือ 1) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และ 2) ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ควรส่งเสริม สนับสนุนให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหาร ครู ร่วมเป็นคณะทำงานสำหรับจัดทำรายงานอย่างเหมาะสมซึ่งเป็นไปตามผลการวิจัย

1.2 ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ควรส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการประเมินผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรม เป็นประจำและต่อเนื่องเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายซึ่งเป็นไปตามผลการวิจัย

1.3 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ควรพัฒนาบุคลากร หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมกันวิเคราะห์บริบท สภาพแวดล้อม เพื่อกำหนดทิศทางการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่สามารถนำไปใช้ได้จริง โดยเป็นไปตามผลการวิจัย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 แนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2 รูปแบบการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา. พ.ศ. 2561. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น.เอ.รัตนะเทรตดิ้ง.
- กฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561. (23 กุมภาพันธ์ 2561). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 135 ตอนที่ 11 ก หน้า 3 – 5.
- กมลทิพย์ ไชยวุฒิ. (2561). การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1. วิทยานิพนธ์การบริหารการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- โกสินทร์ เชื้อนแก้ว. (2555). สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ไทยโพสต์. (31 พฤษภาคม 2566). สมศ.เผยกรณีสถานศึกษาไม่นำผลประเมินปีก่อนไปปรับปรุงพัฒนาจะกลายเป็นส่วนหนึ่งการพิจารณาประเมินปี 67. เรียกใช้เมื่อ 23 สิงหาคม 2567 จาก www.thaipost.net/news-update/388431/.
- ประกาศกระทรวงมหาดไทย. (30 มิถุนายน 2557). มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. เรียกใช้เมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2568 จาก www.non-ed.go.th/public/letter_upload/backend/files_493_1.pdf.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. (1 พฤษภาคม 2562). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49-52.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2567). ค่าสถิติผลการทดสอบ. เรียกใช้เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2567, จาก <https://catalog.niets.or.th>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.